

Russ, Shafer-Landau (ed.) *Oxford Studies in Metaethics. Volume 1 en 2*, Oxford University Press, Oxford, 2006 en 2007, 387 p. en 272 p.

Boekbespreking Katrien Schaubroeck *Tijdschrift voor Filosofie* 2008 70: 4, pp. 163-164.

De *Oxford Studies in Metaethics* (OSME) vormen een nieuwe reeks van de Oxford University Press waarin per jaar de nieuwste bijdragen aan het onderzoek in de metaethiek tot één boekdeel gebundeld worden. De reeks telt ondertussen twee volumes, waarvan het eerste in 2006 verscheen. De publicatie gaat elk jaar gepaard met een conferentie aan de universiteit van Wisconsin. Russ Shafer-Landau, die deze conferenties sinds 2004 inricht, is ook de redacteur van de reeks.

Volgens het tekstje op de koft willen de OSME een uitgangspunt bieden om de recente ontwikkelingen in de metaethiek bij te houden en te begrijpen, en willen ze uitgroeien tot het standaard referentiewerk voor al wie tot de groeiende en bloeiende onderzoeksgemeenschap van metaethici wil toetreden. Hoewel (of net omdat) de metaethiek als aparte discipline nog relatief jong is, wordt ze intens beoefend. Het jaar 1903, waarin G.E. Moore zijn *Principia Ethica* publiceerde, wordt soms het geboortjaar van de metaethiek als zelfstandig onderzoeksdomein genoemd, ook al duiken metaethische vragen al van oudsher op in de filosofie. Vragen naar de fundering van de ethiek, naar de betekenis van ethische concepten, naar de relatie tussen moraal en normativiteit, tussen moraal en rationaliteit, tussen moraal en motivatie bestaan zo lang als de filosofie bestaat maar worden pas sinds een goede eeuw apart behandeld als metaethische (onderscheiden van normatief ethische) vraagstukken.

De gebundelde artikelen in de OSME weerspiegelen de variëteit die de metaethiek zo interessant maakt. De artikelen van Peter Railton, Derek Parfit, Patricia Greenspan, Stephen Darwall en Judith Jarvis Thomson belichten alle het concept 'normativiteit' en het gezag van de morele wet, weliswaar vanuit telkens een andere hoek. De natuur van morele wetten of morele concepten in het algemeen is onderwerp van discussie in de artikelen van Terence Cummeeo, Allan Gibbard, James Dreier, Michael Ridge, Terence Horgan en Mark Timmons die zich allen positioneren als aanhangers of critici van het moreel expressivisme. Mark N. Lance en Margaret Olivia Little betwijfelen dan weer in goede particularistische stijl of morele wetten als zodanig wel bestaan. Mark Schroeder en Steven Finlay scharen zich in hetzelfde kamp met hun humeaanse opvatting over praktische redenen, een opvatting die door het pleidooi van David Enoch voor metanormatief realisme op de proef gesteld wordt. Sergio Tenenbaum, Daniel Jacobson en Justin D'Arms stellen de vraag in welke mate moraal afhankelijk is van motivatietheorieën uit de psychologie. En natuurlijk kan de metafysica van waarden niet onbesproken blijven in een bundel over metaethiek: Scanlons waardetheorie wordt bekritiseerd door Pekka Väyrynen en verdedigd door Scanlon zelf.

De boekdelen staan open voor een verscheidenheid van richtingen, onderwerpen en auteurs: zowel klassieke thema's, (zoals 'the meaning of ought') als nieuwe invalshoeken (zoals interdisciplinair onderzoek met input uit onder andere de gedrags- en motivatiepsychologie) komen aan bod. Zowel coryfeeën (Derek Parfit, Peter Railton,

Allan Gibbard en T.M. Scanlon) als jong opkomend talent (onder wie Stephen Finlay, Mark Schroeder, Pekka Väyrynen of Sergio Tenenbaum) krijgen een forum om hun nieuwste onderzoeksresultaten te presenteren.

De delen 1 en 2 bestaan uit respectievelijk veertien en twaalf artikelen, en een zeer bescheiden inleiding van de redacteur. De inleider reikt geen kader aan en werpt amper licht op het brede spectrum van metaethische onderwerpen dat in de bijdragen getoond wordt. Hij geeft eigenlijk niet veel meer dan een summiere opsomming van de thema's die in elk deel aan bod komen. Elk artikel, dat de neerslag is van een lezing op bovenvermelde conferentie, staat op zichzelf. Er wordt nauwelijks verwezen naar andere bijdragen. Een uitgebreid register compenseert ten dele voor het gebrek aan samenhang en overzicht, maar het ware interessant geweest had de inleiding inzicht kunnen verschaffen in de verbanden tussen de artikelen en in de manier waarop de ene opvatting de andere bedreigt of versterkt. Dat de redacteur in zijn inleiding de kans niet grijpt om bijdragen tegenover elkaar of tegen een gemeenschappelijke achtergrond te plaatsen (hoe verschillend de artikels ook zijn, ze horen stuk voor stuk thuis in de metaethiek), is jammer maar heeft alles te maken met het opzet van deze reeks. De boekdelen zijn uitdrukkelijk afgestemd op en, zonder twijfel, ook uitermate geschikt voor de ervaren onderzoeker die een efficiënte manier zoekt om op de hoogte te blijven van 'the current state of play'.

Wie op zoek is naar een inleiding in de metaethiek, kiest beter voor een handboek zoals *Arguing about Metaethics*, opgesteld door Andrew Fischer en Simon Kirchin, of voor overzichtsbundels zoals *Foundations of Ethics. An Anthology*, uitgegeven bij Blackwell en samengesteld door Russ Shafer-Landau en Terence Cuneo, of *The Oxford Handbook of Ethical Theory*, waarvan de helft van de artikelen aan metaethiek gewijd is en dat verhelderend ingeleid wordt door redacteur David Copp. De OSME zullen echter zeker een enthousiast publiek vinden. Metaethiek krijgt dezer dagen veel aandacht van gevestigde namen in voornamelijk Angelsaksische filosofiefaculiteiten, ze wekt de interesse van vele jonge onderzoekers en is bovendien, zoals deze publicaties aantonen, erg beloftevol.